

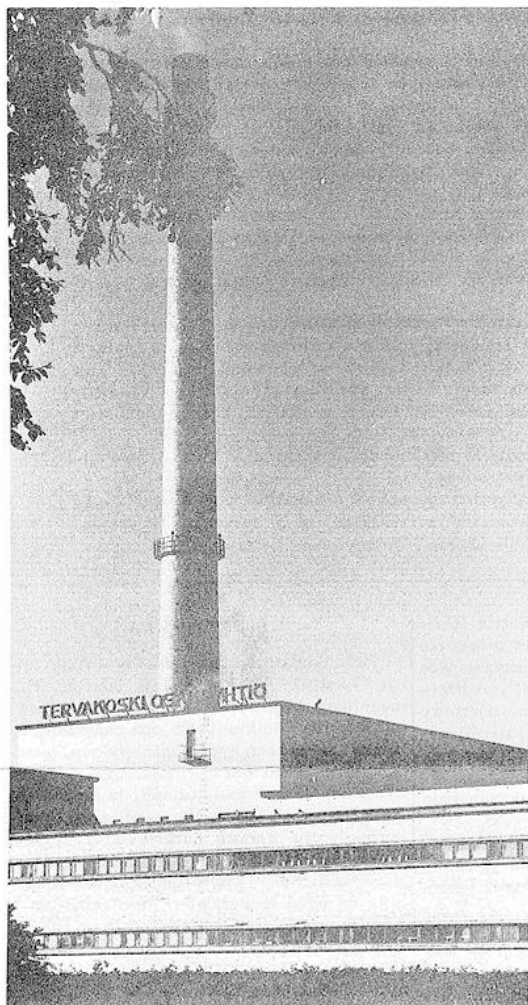
TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 10

LAUANTAINA MAALISKUUN 9. PÄIVÄNÄ

1968

TERVAKOSKI OSAKEYHTIÖ

150 VUOTTA

12.3.1968

Ensi tiistaina, maaliskuun 12. päivänä, tulee kuluneeksi 150 vuotta siitä, kun kamarineuvos Gustaf Georg Nordenswan loi Tervakosken partaalla perustan paperitehtaalle, joka elinvoimaisimpänä ja kehityskykyisimpänä 1800-luvun ensi puoliskolla perustetuista paperitehtaista viettää nyt maamme vanhimpana edelleen toiminnassa olevana laitoksena suurta merkkipäiväänsä.

Kun uusien kirjapainojen perustaminen maahamme sekä tuontipaperin kallistuminen 1800-luvun alussa vaativat paperin tuotannon lisäämistä, päätti Tervakosken kartanon sekä lähimaiden silloinen omistaja kamarineuvos G. G. Nordenswan perustaa Tervakosken putoukseen paperitehtaan. Marraskuun 3. päivänä Nordenswan jätti senaattiin hallitsijalle osoitetun privilegianomuksen, jonka senaatti hyväksyi 12.3.1818. Paperitehdas oli alkujaan 2 huonetta käsittävä käsipaperitehdas, jossa oli 2 valssia luppujen hienontamista varten, 2 kyyppiä ja 2 puristinta. Voimakoneena oli vesiratas. Varsinainen paperinvalmistus alkoi joulukuussa 1820. Asiantuntijana Nordenswanilla oli Tampereen paperitehtaalta tullut paperimestari Jacob Stolt, josta tuli ensimmäinen teknillinen johtaja, verkämästare. Stoltin toimesta saatiin vähitellen kaikki tarvittava ammattihenkilökuntakin tehtaalle eli kolme paperintekijää, Tampereen paperitehtaan kasvatteja.

Ensimmäinen tuote tässä tehtaassa oli makulatuuria, mutta ennen pitkää valmistus käsitti kartuusipaperin, painopaperin sekä konsepti- ja kirjepaperin. Nämä muodostivat sen ajan paperimarkkinat. Laadultaan paperi ei aluksi vastannut ajan vaatimuksia, mutta teknillisistä alkuvaikeuksista selviytyttyä laatu parani. Nordenswanin suku omisti ja kehitti tehdasta vuosikymmeniä, kunnes v. 1851 tehdas siirtyi perustetun yhtiön omistukseen. Vuonna 1864 perustettiin Tervakoskesta sitten osakeyhtiö, jonka osake-enemmistö 1920-luvun alusta lähtien on kuulunut Suomen Pankille.

Tehtaan johdossa ja omistajana on ollut tunnettuja nimiä ja sukuja, kuten Meurman, Stenius, kuuluisa lahjoittaja O. A. Malm ja Wasenius-suku yli 70 vuotta. Tervakosken kehitykseen ovat huomattavimmin vaikuttaneet yhtiön toimitusjohtaja A. F. Wasenius 1856-1903, isannoitsija F. E. Humble 1856-86, toimitusjohtajat, konsuli Leonard Wasenius 1903-27 ja kreivi B. Vitzthum 1932-39 sekä nykyinen toimitusjohtaja, vuorineuvos B. Serlachius vuodesta 1939 alkaen.

Paperitehtaan omistussuhteiden muututtua yhtiömuotoiseksi alettiin tehdasta koneellistaa, mikä merkitsi myös uuden tehdaslaitoksen rakentamista. Vuonna 1853 saatiin Englannista tilattu ensimmäinen paperikone käyntiin ja se oli suuri merkkitapaus koko Janakkalassa, kuten Suometar kirjoittaa: "Paperikone täällä olevassa Tervakosken paperitehtaassa on nyt saatu valmiiksi. Kone pannaan käymään höyryllä, ja sillä on 7 hewoisen voima. - Tätä rakennusta saatanee nykyään sanoa merkillisimmäksi maassamme, sen konstillisten koneittensa suhteen jotka ovat kaikki Englannista tuodut". Nyt oli laskettu pohja Tervakosken kehitykselle suurtuotantolaitokseksi. Vuonna 1863 tulipalo tuhosi kaiken, mikä oli 10 vuodessa rakennettu, mutta koska Tervakoski oli muodostunut hyväksi liikeyritykseksi, ryhdyttiin tehdasta rakentamaan uudelleen ja uusi koneisto saatiin käyntiin vuoden 1864 lopussa. Ensimmäisen paperikoneen aikakautena sattuneista suurista vaikeuksista, koneistossa ilmenneistä teknillisistä vioista, maassa vallinneesta nälänhädästä ja kulkutaudeista sekä taloudellisen asemansa heikentymisestä huolimatta tehdas ponnisteli eteenpäin tavoitteenaan toisen paperikoneen hankkiminen, lähinnä vielä kokeilun alaisena olevaa savukepaperin valmistusta varten.

Kun toinen paperikone oli hankittu 1867, oli tehdas lähtenyt uusille urille hienopaperia valmistaessaan. Näin tehdas toimi aina vuoteen 1905 saakka, jolloin vasta kolmas kone hankittiin. Kolmen paperikoneen aikakautta kesti lähes kolmekymmentä vuotta, mutta vuonna 1934 neljännen koneen hankkimisen yhteydessä alkoi tehtaan suurisuuntainen laajennus- ja uudistustyö, joka sotavuosia lukuunottamatta on keskeytyttä jatkunut tähän päivään asti, jolloin tehdaslaitokset samalle on 11 paperikonetta, näistä kuusi viimeisintä kotimaista valmistettua.

Valtavaa kehitystä paperinvalmistuksessa todistavat ne lukuisat laadut, joita nykyisin tehtaassamme valmistetaan sekä laaja ventiverkostomme eri puolille maailmaa, lähes 40 maahan.

Tehdaslaitoksen rinnalla on kehittynyt myös koko tehdaskylämme ja sen asujaimiston olot, mistä todisteina ovat lukuisat omakotialueet, yhtiön entiset, nykyaikaistetut ja uudet asuinrakennukset sekä erilaiset sosiaalisia tarpeita palvelevat rakennukset.

Yhtiömme aikaisemmat merkkipäivät, 100- ja 125-vuotispäivä, ovat sattuneet ajankohtaan, jolloin maassamme elettiin sodan aikaa. 100-vuotispäivä sivuutettiin kaikessa hiljaisuudessa samoin varsinaisen 125-vuotispäiväkin, jota kuitenkin myöhemmin elokuussa vietettiin vaatimattomissa puitteissa.

Kevätauringonhoitoisten hankien kehystyessä nyt kylämme kauniita maisemia meillä on suuri ilo saada ensi kertaa yhtiömme historiassa tilaisuus rauhallisten olosuhteiden vallitessa maassamme kokoontua huomenna viettämään tätä huomattavaa merkkipäivää, kunnioittamaan menneiden ja nykyisten sukupolvien työtä ja 150-vuoden aikaista kehitystä vaatimattomasta käsipaperitehtaasta 11 paperikonetta käsittäväksi laitokseksi.

150-vuotisen toimintansa johdosta on yhtiömme elokuussa 1964 tilannut professori Oskari Jauhiaiselta paperin käsinvalmistajia esittävän patsaan, joka valmistui viime syksynä ja jonka paljastustilaisuus on juhlan yhteydessä. Patsas, jonka korkeus on 135-145 cm, on pronssiin valettu ja sijaitsee noin 216 cm:n korkuisella punaisesta graniitista valmistetulla, himmeän kiiltäväksi hiottulla jalustalla. Patsaan jalustassa on teksti: Tervakoski Osakeyhtiö pystytti tämän patsaan paperitehtaansa 150-vuotisen toiminnan muistoksi 12.3.1968.

Juhlavuoden johdosta on yhtiö painattanut juhla-julkaisun, jossa on otteita Tervakosken historiasta sekä Tervakoskesta tänään. Juhla-julkaisun on laatinut toimituskunta; konttoripäällikkö O. Liljelund, toimittaja Holger Ström sekä maisteri Aulikki Ylönen, ja sitä on julkaistu suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Teoksen taitosta on vastannut taiteilija Helge Mether-Borgström ja valokuvauksen suorittanut valokuvaaja Volker von Bonin. Lisäksi yhtiö on valmistuttanut taiteilija Tapio Wirkkalan muotoilemia, hopeoituja tervakantoaiheisia tuhkakuppeja sekä lyötättänyt n. 200 kpl Oskari Jauhiaisen laatiman kipsiluonnoksen mukaan käsinvalmistusta esittäviä hopeisia ja pronssisia mitalleita.

Kuten aikaisemmin on jo mainittu, julkaisee posti- ja lennätinhallitus merkkipäivän johdosta 2 milj. kappaletta postimerkkiä, joka esittää käsinkaavaajaryhmää ja siinä on yhtiömme vesileima.

Yhtiön johto suorittaa merkkipäivän johdosta 11.3. kunniakäynnin yhtiön perustajan, kamarineuvos Gustaf Georg Nordensvanin haudalle Kalvolassa sekä isännöitsijä Frans Emil Humblen haudalle Janakkalassa, 12.3. lasketaan Helsingissä seppele pääkonsuli Adolf Fredrik Waseniuksen sekä hänen poikansa konsuli Leonard Waseniuksen haudalle.

TERVAKOSKI OSAKEYHTIÖN 150-VUOTIS- JUHLA SUNNUNTAINA 10. 3. 1968 PK 11-12:N KONEHALLISSA

Koska 1500 - 1600 henkilöä käsittävän juhlayleisön siirtyminen Paperintekijäpatsaan paljastustilaisuudesta tai mahdollisesti suoraan kotoakin Pk 11-12:n konehallissa pidettävään juhlaan sekä päälyysvaatteiden säilytys saattavat aiheuttaa vaikeuksia, annetaan tässä eräitä yleisohjeita:

1) Kutsuvieraat, jotka eivät kuulu yhtiön henkilökuntaan, menevät juhlapaikalle pääkonttorin aulan kautta ja jättävät päälyysvaatteensa sinne.

2) Eläkeläiset, maa- ja metsäosaston henkilökunta, talonmiehet, vartijat y. m., jotka eivät työskentele tehtaassa aitojen sisäpuolella, sekä repimön ja 1/2-massaosaston henkilökunta menevät pääportin ja edelleen korjauspajan (merkitty Killa) kautta ulkoteitse Pk 11-12 konehallin alakertaan, jättävät päälyysvaatteensa sinne ja nousevat portaita ylös konehalliin.

3) Pää- ja teknillisissä konttoreissa sekä laboratorioissa työskentelevät menevät työhuoneittensa ja tehtaassa kautta juhlapaikalle jättäen päälyysvaatteensa työhuoneisiinsa (varaten näiden naulakotit kutsuvieraille). Myös paperisalin, jalostusosaston, 3. kerroksen bob, leikkusalin sekä instrumenttiosaston henkilökunta käyttää teknillisen konttorin sisäänkäyntiovea ja paperisalia kuluväylään jättäen päälyysvaatteensa omiin pukuhuoneisiinsa.

4) Korjauspajassa, sähkö- ja puutyöpajoissa sekä keskusvarastossa työskentelevät menevät pääportin, työpaikkojensa ja edelleen tehtaassa kautta juhlapaikalle jättäen päälyysvaatteensa pukuhuoneisiinsa tai työpaikoilleen.

5) Kaikki muut menevät pääportin, tehtaassa pääoven ja edelleen omien työpaikkojensa ja vaatehuoneittensa kautta juhlapaikalle jättäen päälyysvaatteensa työpaikoilleen tai niihin liittyviin vaatesuijiin. (Huonon sään vallitessa voi rakennus- ja höyryosaston henkilökunta käyttää kulkureittiä nro 2 ja jättää päälyysvaatteensa juhlasalin alakertaan.)

6) Lauluorjojen ja orkesterin jäsenet sekä tarjoilohenkilökunta käyttävät (juhlapäivän

aamuna) kohdassa 2 mainittua reittiä (pääportti, korjauspaja (K) ja edelleen ulkoteitse Pk 11-12 konehallin alakerta, portaita ylös juhlasaliin). He eivät jätä päälyysvaatteitaan alakertaan, koska heille on järjestetty vaatesäilytystilat heidän toimintapaikoilleen.

7) Lienee käytännöllisintä että "kotirouvat" seuraavat miestensä kulkureittejä ja jättävät päälyysvaatteensa samaan paikkaan kuin heidän miehensäkin.

8) Tärkeimmät kuluväylät tehdasalueella ja tehtaassa ovat viitoitettut nuolilla ja rintamerkeillä varustetut oppaat avustavat juhlayleisiä.

9) Juhlasaliin on järjestetty 5-6 ryhmään n. 350 istumapaikkaa eläkeläisille ja iäkkäimmille henkilöille.

10) Tässä työn juhlassa suositellaan Keskukskauppakamarin ansiomerkin kantamista.

TERVAKOSKI OSAKEYHTIÖ

TERVAKOSKEN TEHDASTYÖVÄEN AMMATTIOSASTON

Jäsentenväliset pilkkikilpailut pidettiin 3.3. Valajärvellä. Osanottajia oli noin 50. Janakkalan Osuuskassan lahjoittaman kiertopalkinnon sai vuodeksi haltuunsa Jouko Kettunen, ja suurimman kalan-palkinnon sai Juhani Hallansaari. Tuloksia:

1) Jouko Kettunen, 2) Erkki Nieminen, 3) Erkki Ronkainen, 4) Juhani Hallansaari, 5) Vilho Hannu, 6) Risto Pikkarainen, 7) Erkki Lahti, 8) U. Jokinen. Naisten sarja: 1) I. Ronkainen, 2) H. Koskinen, 3) M. Numminen, 4) S. Ampuja.

Ilman palkintoa jääneiden kesken arvottiin neljä lusikkaa, jotka jakaantuivat Anja Hannulle, Sinikka Ojalalle, Teuvo Lammille ja Tapani Louhelaiselle.

Tässä yhteydessä haluamme lausua lämpimät kiitokset seuraaville liikkeille, jotka kartuttivat palkintokokoelmaamme: Janakkalan Osuuskassa, Linnan D-Auto Partanen, Janakkalan Osuuskassa, Osuuskassa Kara, Shell-huolto Häkkinen, Esso-huoltoasema P. Stenberg, Union-huolto P. Jokikunnas, Tervakosken Sähköliike, Tervakosken Asuste, Raimon Asu, Tervakosken Urheiluväline, M. Mäkinen ja K. Neva.

KEILAPALSTA

Helmikuu oli keilarintamalla erittäin vilkas: karsittiin SM-kilpailuihin lähtijät, Hämeenlinnan keilaliitto järjesti omat mestaruuskilpailut, joihin TeKe otti osaa miesluokaisista saavuttaen hyvän menestyksen, otettiin ensimmäisen kerran yhteen Mäntän kanssa, sikäläinen "Säkä" vastustajana, ja lopuksi oli vielä sarjaottelukierron Hämeenlinnassa, harjoituskilpailu omassa hallissa sekä naisille opetustilaisuus, johon osallistui 10 innostunutta keilaajaa. Cup-kilpailu jatkuu ja jäljellä on enää loppuottelu. Tulokset:

6 x 6 sarjaa tasoituksin: 1) T. Saario 2099 2) R. Glad 2053 3) V. Salonen 2051 4) O. Väre 2027 5) J. Seppänen 2002 6) Y. Savolainen 1995.

SM-karsinta M-A-luokka: 1) T. Saario 2039 2) Y. Savolainen 1995 3) R. Glad 1993 4) J. Seppänen 1942.

SM-karsinta B-C-luokka: 1) O. Väre 1907 2) V. Salonen 1871 3) J. Saari-
nen 1840 4) R. Andersson 1798.

Karsintojen neljä parasta molemmista ryhmistä lähtee SM-kilpailuihin, jotka ovat Lahdessa ja Mikkelissä maalisi- ja huhtikuun aikana.

Hämeenlinnan keilaliiton mestaruuskilpailut: M-A-luokassa oli keilaajia kaikkiaan 89, joista alkukilpailun jälkeen 12 parasta pääsi varsinaiseen loppuotteluun. Erittäin kireässä ottelussa TeKen R. Glad otti pronssia, Y. Savolainen oli 4. ja J. Seppänen 12. Parikilpailussa R. Glad ja Y. Savolainen sijoittuivat pronssille sekä J. Seppänen ja T. Saario 22. tilalle. Pareja oli kaikkiaan 32. Nelimieskilpailussa TeKe sijoittui 14 joukkueesta neljänneksi.

B-C-luokassa oli keilaajia kaikkiaan 64 ja siinä sijoittui TeKen E. Mattila hopeatilalle henkilökohtaisessa kilpailussa sekä pari E. Mattila ja J. Hallansaari parikilpailussa hopeatilalle jaaden harmittavat 2 pistettä voittajaparista. Pareja oli kaikkiaan 23.

Mainittakoon vielä, että Y. Savolainen heitti kilpailujen parhaan sarjan, 278, jossa oli 9 kaatoa peräkkäin.

Sarjakilpailut Hämeenlinnassa: TeKe I hävisi Kiila Im pistein 4489 - 4300 ja TeKe II voitti Keili III:n pistein 4334 - 4068. J. Seppänen voitti A-luokan ja R. Glad oli 4.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 11

LAUANTAINA MAALISKUUN 16. PÄIVÄNÄ

1968

Yhtiömme 150-vuotisjuhla

Viime sunnuntaina puhtaan sinivalkoisina liehuneet kymmenet liput olivat todisteina siitä, että koko tehdaskylämme oli sonnustautunut yhteistä suurta juhlaa varten - olihan yhtiömme saavuttanut 150 vuoden virstanpylvään. Tervakosken pitkän historian aikana oli nyt ensi kertaa mahdollisuus todella paneutua ajattelemaan merkkitapausta ja nauttia juhlapäivästä, johon oli jo kauan valmistauduttu ja jota ilolla odotettiin.

Päivän ohjelma alkoi aamulla klo 9 juhla-juhlanpalveluksella kauniin kukkalaittein koristellussa, läheisessä ja lämmittävässä Pikkukirkossamme. Jumalanpalveluksessa saarnasi rovasti Mauno Mäkinen ja liturgina toimi pastori Toivo Kuusiola. Kirkkokuoro lauloi Kari Jokisen johdolla Sibeliuksen Suur olet Herran. Päivän tekstiin liittyvässä saarnassaan rovasti Mäkinen mm. muistutti meillemme, että kaikki palvelu, mitä me sitten teemmekin, on Jumalan antamaa lahjaa, josta meidän tulisi muistaa kiittää. Rovasti Mäkinen puhui myös yhtiömme perustajan G. G. Nordenswanin johtajan näkijän armo- lahjasta, kun hän ryhtyi rakentamaan tehdasta sekä siitä hellittämättömästä uskosta, jota vuosien aikana on tarvittu tehtaan johdon ja työntekijöiden keskuudessa. Jokapäiväinen leipä ja toimeentulo on Jumalan armo- lahjaa, jota johtajien ja työntekijöidenkin keskuudessa on vuosikymmenien aikana osattu pyytää. Tänä on suuri työnjuhla, jolloin myös muistamme menneitä sukupolvia ja pitkäaikaisia työntekijöitä. Työnteossa on ollut Jumalan siunaus, josta todistavat ne lukuisat uskolliset saman suvun edustajat sukupolvesta toiseen.

Jumalanpalveluksen jälkeen laskivat yhtiön johtokunnan puheenjohtaja, tohtori Klaus Waris ja vuorineuvos Bror Serlachius yhtiön seppelleen sankarihaudalle.

Klo 10.30 kokoonnuttiin liikekeskuksen kentällä olevan paperintekijäpatsaan paljastustilaisuuteen. Aluksi Tervakosken Soittokunta esitti Evald Englundin johdolla Finlandian, minkä jälkeen vuorineuvos Bror Serlachius piti paljastuspuheen:

Kunnioitetut juhla vieraat, kun teollisuuslaitos täyttää merkkipäivää, kuten Tervakoski juuri nyt, on tapana esittää tärkeimmät tapahtumat sen historiasta ja luetella joukko numeroita, jotka selvittävät sen kehitystä. Nämä luvut yleensä antavat hyvän kuvan kehityksen kulusta ja sen nopeudesta ja saavat meidät valoisasti suhtautumaan tulevaisuuteen.

En kuitenkaan tänään halua luetella numeroita, enkä tässä selvittää, miten paljon tehtaamme on vuosien varrella muuttunut, sillä jokainen meistä täällä Tervakoskella ympärilleen katselemalla joka puolella voi nähdä sen uterian työn tuloksia, mitä täällä jo 150 vuoden ajan on tehty.

Uskon, että tällaisena päivänä on tärkeämpää yrittää löytää jotain sellaista, mikä kaikkien näiden vuosien ajan on pysynyt muuttumattomana, jotain joka on ollut juuri Tervakoskelle ominaista - se selkäranka, joka tosin ei näy ulospäin, mutta joka antaa sisäisen ryhdin koko olemukselle.

Muistamme kaikki, että tehdas aloitti käsinvalmistustehtaan ja vaikka se toimintansa eri vaiheissa useampaan otteeseen lopetti käsinvalmistuksen, otettiin se kuitenkin aina uudelleen ohjelmaan. Ei haluttu antaa paperin käsinvalmistustaidon unohtua. Terva-

kosken olennaisiin piirteisiin on aina kuulunut ylläpitää mahdollisimman korkeatasoista ammattitaitoa ja kykyä saavuttaa korkealaatuinen tuotanto. Täällä on aina arvostettu sitä, että työ tehdään hyvin ja että sen tuloksena on laatu, jota, sillä laatuvarana voidaan myydä niin hyvien kuin huonojenkin suhdanteiden vallitessa. Liiottelematta voin vakuuttaa, että tämän päivän ammattimies Tervakoskella suhtautuu entistä arvostavammin ja vaativammin sekä omiin että toisten aikaansaannoksiin. Tervakosken hyvä nimi on tunnettu kaikkialla, missä arvostetaan laatuvarantoa.

Kunnioittaaksemme paperin käsinvalmistustaitoa olemme halunneet 150-vuotisjuhlaamme kunniaksi pystyttää muistomerkkin, joka esittää työryhmää käsinvalmistustehtaalta. Samalla kun kiitän kuvanveistäjää, professori Oskari Jauhiaista, joka niin erinomaisella tavalla on pystynyt elävöittämään tämän muistorikkaan hetken maamme tärkeimmän teollisuudenhaaran, puunjalostuksen, historiassa, pyydän poistamaan peitteen.

Kunnioitetut läsnäolijat, pyydän teitä kaikkia vastaanottamaan tämän muistomerkkin tunnuksena niistä ylevistä perinteistä, joita tehtaamme ja sen väestö tänään vaalii ja yhä edelleen rakentaa.

Yksilöllinen työ ja harkintakyky, käden taitavuus, silmän tarkkuus ja tahdon iloinen myötävaikutus ovat niitä asioita, joita tullaan tarvitsemaan luotaessa sopuisuutta tuotteen ja työehtojen välille vielä kauan sen jälkeen, kun käsinvalmistustaito jo ehkä on unohtunut ja lopullisesti käynyt tarpeettomaksi.

Katsottakoon tämä muistomerkki työn vertauskuvaksi ja olkoon se muistuttamassa meitä menneiden sukupolvien työstä ja kannustakoon se meitä yhä parempiin saavutuksiin.

Vuorineuvos Serlachiuksen puheen jälkeen Tervakosken Mieskuoro esitti Reino Salmelan johdolla Suomen laulun ja päätteeksi yleisö yhtiö soittokunnan ja kuoron esittämään Hämmäläisten lauluun.

Varsinainen pääjuhla alkoi kello 11 Pk 11:n konehallissa, joka oli taitavasti järjestetty todelliseksi juhla paikaksi. Seinällä suuri Tervakosken kantomerkki, kukkalaitteita ja Suomen lippuja telineissä. Läpi tehdashallin ulottuivat tarjoilupöydät. Koneiden jyminä oli vaiennut ja arkisten askareiden sijasta täällä nyt vietettiin työn juhlaa, johon osallistui yhtiön johtokunnan jäseniä, kutsuvieraita paikkakunnalta sekä omaa henkilökuntaa puolisoineen yhteensä noin 1300 henkeä. Juhlan vanhimmat osanottajat olivat kokoontuneet pieniin 3 hengen pöytiin nuoremman väen ryhmittäessä seisomaan ympäri hallia. Soittokunnan ja kuoron esiintymistä varten oli löydetty mainio paikka ns. pulperitasolta, joten jokaisella vieralla oli tilaisuus myöskin nähdä esiintyjät. Pulperitasoa aita koristivat lyryä ja kullankeltaiset köydet.

Juhlan aluksi soitti Tervakosken Soittokunta johtajansa Evald Englundin säveltämän marssin Vuosien takaa sekä sikermän suomalaisia kansanlauluja. Tervehdyssanoissaan vuorineuvos Bror Serlachius mainitsi mm:

- Tämä 150-vuotisjuhla, jota olemme kokoontuneet viettämään tässä aidoissa työympäristössä suurena tehtaan perhejuhla, on kunnianteko sille työlle, jota Tervakos-

ken paperitehtaalla ja sen piirissä on tehty tehtaan perustamisesta alkaen tähän päivään saakka. - Toivotan teidät sydämellisesti tervetulleiksi tähän juhlaan ja uskon, että me kaikki toivomme tehtaalle jatkuvaa menestystä.

Tämän jälkeen oli Ahti Sonnisen kuoroille, sooloille, pianoille, lyömäsoittimille ja orkesterille säveltämän ja Reino Hirvisepän sanoittaman Tervakosken laulun kantaesitys, jossa olivat mukana nais-, mies- ja koululaiskoorot sekä orkesteri avustajina myös soittajia naapurikunnista. Mahtavan esityksen johtivat Reino Salmela sekä Evald Englund ja solisteina toimivat Martta Pekanoja, Veikko Sippola ja Reino Salmela.

Yhtiön johtokunnan puheenjohtaja, tohtori Klaus Waris piti juhlapuheen, jossa hän kasitteli yhtiömme kehitystä tuotantolaitoksesta, ja mainitsi mm:

-- Pitkän tähtäimen kehitys - varsinkin neljän viimeisen vuosikymmenen aikana - on yhtiössä ollut voimakkaasti nouseva. Yhtenä ei ole tärkeimpänä selyksenä tähän on se joustavuus ja mukautumiskyky, jota yhtiön johtamisessa on osoitettu. Yhtiö on tosin pyrkinyt voimakkaasti nojautumaan vanhoihin hyviin perinteisiinsä, mutta se ei ole kangistunut niihin, kun olosuhteet ovat vaatineet muutoksia.

-- Myös ns. sosiaalisella puolella on lainsäädäntö ohittanut työnantajan aikanaan patriarkaalisen pohjalta työntekijöille järjestämät sosiaaliset edut. Olosuhteet eri tehdasseuduilla ovat täten suurena määrin yhdenmukaistuneet. Uskoisin kuitenkin, että Tervakoski ei vain työympäristönsä vaan myös asuinedellytysten ja vapaa-ajan viettämismahdollisuuksien kannalta hyvin kestävä vertailussa muiden kanssa. Tähän asiaan yhtiö on lakisäätöisten velvollisuuksiensa hoitamisen ohella jatkuvasti pyrkinyt kiinnittämään aloitteistakin huomiota. Mainittakoon, että yhtiön johtokunta on päättänyt lähivuosina sijoittaa huomattavia summia yhdyskuntamme asukkaiden urheilumahdollisuuksien parantamiseen tarkoituksenaan kehittää nykyisen urheilukentän ympärille kokonainen, ajanmukainen urheilukeskus aina uimahallia myöten. Nimenomaan nuorison monipuolisesti tarpeet tulevat täten entistä paremmin tyydytetyiksi.

-- Vuosikymmenien aikana olen eri ominaisuuksissa joutunut omakohtaisesti seuraamaan teollisuuden piirissä tapahtunutta sijoitustoimintaa ja myös hankkimaan sitä varten pääomia siinä määrin, että kokemusperaisesti voin hyvällä omallatunmolla silttenkin väittää yrityksen henkisen pääoman olevan rahapääomaa tärkeämpi tekijä.

-- Rohkenen uskoa siihen, että Tervakosken johdon ja työntekijöiden tulevillakin polvilla on tarpeeksi sitä henkistä kapasiteettia, jota yhtiön nykyinen ja jo riveistä poistunut väki niin oivallisesti on osoittanut, ja joka myös tulevaisuudessa on yhtiön menestyksen edellytys.

Johtokunnan puolesta pyydän lopuksi saada esittää Tervakosken koko henkilökunnalle tunnustuksen ja kiittolisuuden yrityksen hyväksi suoritetusta arvokkaasta työstä.

Juhlan ohjelman päätti yhteisesti soittokunnan säestämänä laulettu Maamme, minkä jälkeen vieraila oli tilaisuus nauttia kahvipöydän monipuolista antimista: voileipäkuista - leivoksiin sekä virvoketarjoilusta, mistä kaikesta erinomaisesti vastasivat paik-

kakunnan matrat, reserviupseeri- ja palonaiset.

Juhlapäivän johdosta oli onnittelevien vastaanottotilaisuus järjestetty klo 15 alkaen virkailijakerholla, missä yhtiön johtokunnan puheenjohtaja, tohtori Klaus Waris ja vuorineuvos Bror Serlachius ottivat vastaan onnitteletut seuraavilta: Maaherra J. Tuominen Hämeen lääninhallituksesta, Janakkalan kunta, Kansallis-Osake-Pankki, Janakkalan Osuuskassa, Riihimäen kaupunki, Räyskäläsäätiö, Janakkalan reserviupseerikerho ja reservialiupeeri yhdistys, Tervakosken yhteiskoulu, Rengon kunta, Janakkalan Osuuskassa, Oy Teknolux Ab, Turengin Sokeritehdas Oy, Valtion Keskusjäteölötehdas, Tampereen Työvoimapiiri ja Hämeenlinnan Työvälistysoimisto, Janakkalan Säästöpankki, Napialan Nahkatehdas Oy, Pakkaus Oy, Janakkalan seurakunta, Kesko Oy, Piippo Oy, Oy Sako Ab, Oy Renlund Ab, H G Paloheimo Osakeyhtiö, Riihimäen Lasi Oy, Riihimäen Puhelin Oy, Rauhaniemi-Sipilä Oy, Suomen Maanviljelijäin Kauppa Oy, tohtori Miksits, Tervakosken Yksitysiyritykset, dipl. ekonomi Lars Krogius. Yhtiön henkilökunnan kiitokset jaetuista lahjoista sekä järjestetystä juhlasta esittivät maisteri J. Talsi, teknikko K. Lamberg ja hollanterietumies A. Alen.

Illalla oli yhtiön palveluksessa oleville ja perheisiin kuuluville nuorille järjestetty Seuratalossa tilaisuus karkelointiin Smokingsien tahdissa sekä tanssin lomassa herkkutalun jätelöllä ja virvokkeilla.

Yhtiön varsinaisena juhlapäivänä, tiistaina 12.3., jatkui vielä onnittelevien sarja Suomen Pankissa, jossa onnittelevien vastaanottajina toimivat tohtori Klaus Waris sekä vuorineuvos Bror Serlachius. Juhlivia yhtiötämme muistivat tällöin seuraavat toiminnat: Oy O J Dahlberg Ab, Nylund Ab, Posti ja lennätinhallitus, Suomen Tupakka Oy, Saksan Demokraattisen Tasavallan Kaupallinen Edustus, G A Serlachius Oy, Keskinäinen yhtiö Teollisuusvakuutus, Tampereen Verkatehdas Oy, Suomen Pankin Setelipaino, Kemi Oy, Oy Algot Ab, Oy Pohjoismaiden Yhdyspankki, Sähköliikkeiden Oy, Oy Tilgmann Ab, Oy Viktor Ek Ab, Högfeldt Aktiebolag, Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Varma, Oy Strömberg Ab, Kansallis-Osake-Pankki, A. Ahlström Oy, Puumjalostusteollisuuden Keskusliitto, Suomen Paperitehtaiden Yhdistys, Suomen Osuuskappojen Keskuskunta, Amer-Tupakka Oy, Oy Nokia Ab, Partiosäätiö, Keskeytysvakuutus Oy Otso, Mainos Taucher, Suomen Merivakuutus Oy, Suomen Höyrylaiva Oy, Suomen ICI, Suomen Metallityöväen Liitto, Pohjolan Voima ja Suomen Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto r. y.

Juhlallisuksien sarja päättyi 170 kutsuvieraalle 12.3.68 Kalastajatorpalla järjestettyihin illallisiin, joissa tohtori Klaus Waris ja vuorineuvos Bror Serlachius ottivat vastaan. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan myös Tasavallan Presidentti.

Illallisen aikana puhuivat vuorineuvos Bror Serlachius, johtokunnan puheenjohtaja tohtori Klaus Waris sekä kauppa- ja teollisuusministeri Olavi Salonen, joka esitti valtiollaan onnitteletut sekä kiitokset kutsuvieraiden puolesta. Illan muusta ohjelmasta mainittakoonopperaulalajatar Eini Luukko-Vaaran esitykset - aaria Gounaudin oopperasta Faust ns. Jalokiviäaria - aaria Puccinin oopperasta Madame Butterfly - kaksi etelä-karjalaista kansanlaulua sekä rehtori Reino Salmelan esittämä unkarilainen sävel- ja laulusikermä, säestäjänä Sakari Lannes, Evald Englund ja Erkki Jokinen.

150-vuotisjuhlien yhteydessä meillä on ollut erinomainen tilaisuus pysähtyä katselemaan taaksemme ja "elämään uudelleen" yhtiömme 150 vuoden pituinen vaiherikas taival, jossa on ollut mukana suruja ja iloja. Tällä hetkellä vallitsevan ilon ajan toivomme jatkuvan myös meitä seuraaville sukupolville.

Tasavallan Presidentti on Tervakoski Osakeyhtiön 150-vuotisjuhlapäivän johdosta myöntänyt seuraavat kunniamerkit:

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunta

I luokan ritarimerkki

Nilsson, Nils Stig Gustaf, apulaisjohtaja; Posti, Martti Topias, apulaisjohtaja.

Ritarimerkki

Keskitalo, Sulo Jukka, osastopäällikkö; Markkula, Aimo Armas, rehtori; Salmela, Reino Kullervo, rehtori; Witting, Henrik Johan, apulaisjohtaja.

I luokan mitali kultaristein

Aaltonen, Aapo Tapio, työnjohtaja; Aaltonen, Pekka Kustaa, työnjohtaja; Joensuu, Antti Juhani, työnjohtaja; Josefsson, Kirsti Inkeri Helena, kassanhoitaja; Kilpinen, Tuure Gunnar, työnjohtaja; Kilpinen, Valma Inkeri, konttoristi; Korpio, Lauri, työnjohtaja; Korpiranta, Tauno Pellervo, työnjohtaja; Lehmissaari, Ilta Paula, konttoristi; Lehmissaari, Leo Kullervo, piirtäjä; Lehtomäki, Anna Johanna, konttoriapulainen; Mattila, Toivo Aleksanteri, työnjohtaja; Nuolivuo, Reino Evert Brunolf, piirtäjä; Pakarinen, Veikko Vilhelm, työnjohtaja; Pihlajamäki, Eero, työnjohtaja; Rinne, Veikko Emil, ylimestari; Ristimäki, Eino Olavi, maalarin; Saarela; Lassi Paavali, autonkuljettaja; Saarela, Mauri Sakari, työnjohtaja; Sarpio, Osmo Olavi, työnjohtaja; Sinivuori, Eino Kustaa, työnjohtaja; Syrjänen, Mauno Sakari, varasto-omies; Syrjänen, Reino Albert, varastopäällikkö.

I luokan mitali

Aalto, Eino Johannes, sahanasettaja; Aaltonen, Hilma Dagmar, paperinleikkaaja; Aaltonen, Sami Amanda, paperinleikkaaja; Aaltonen, Toivo Johannes, viilaaja; Ahonen, Kalevi Johannes, konttoristi; Ampuja, Aune Helena, paperintarkastaja; Anttila, Aarne Ensio, paperikoneenhoitaja; Eväsoja, Ahti Onni August, sorvaaja; Eväsoja, Kosti Benjamin, sorvaaja; Grönlund, Pentti Emil, pakkaaja; Hailla, Juhon Selim, maatyöntekijä; Hailla, Kustaa Jalmar, hollanterimies; Hailla, Lauri Adolf, rakennustyöntekijä; Honkanen, Väinö Juhon, tehtaantyöntekijä; Ilmanen, Tauno Aulis, maalarin; Jokela, Väinö Johannes, rakennustyöntekijä; Jokinen, Kaino Armas, silinterimies; Jokinen, Lauri Ilmari, työnjohtaja; Jokinen, Martti Emil, kalantierinjohtaja; Jokinen, Niilo, vartija; Jokinen, Saimi Elisabeth, paperintarkastaja; Jokinen, Tuovi Helena, paperinleikkaaja; Joutjärvi, Hilja Maria, repimötyöntekijä; Kalkkila, Lauri Fredrik, rakennustyöntekijä; Kalkkila, Väinö Kustaa, metsätyöntekijä; Karjala, Johannes Viljami, metsätyöntekijä; Kerilahti, Emil Johannes, autonkuljettaja; Kerilahti, Toivo Viljam, autonapumies; Koskinen, Esko Ensio, konehuoltaja; Koskinen, Esko Johannes, paperikoneenhoitaja; Kurjenmäki, Unto Kalervo, paperikoneenhoitaja; Kurjenmäki, Viljo Sakari, työnjohtaja; Kuusisto, Ida Vilhelmiina, paperinlajittelija; Laine, Oiva Kustaa Jalmar, paperikoneenhoitaja; Laitinen, Väinö Severi, varastonhoitaja; Lehmissaari, Unto Leo, sähköasentaja; Lehtinen, Väinö Johannes, metsätyöntekijä; Leivo, Irma Matilda, paperinkiillottaja; Leivo, Juhon Ilmari, jyräjä; Leivo, Kauko Onni, työnjohtaja; Levänen, Elli Elviira, repimötyöntekijä; Levänen, Mauno Vihtori, paperikoneenhoitaja; Lindström, Leevi Matti, puuseppä; Louhi, Eeva Elisabeth, paperinlajittelija; Lumiovaara, Tauno Mikael, paperinkaavaaja; Lundan, Hilma Katri, käsilatoja; Mäkinen, Hilda Aleksandra, repimötyöntekijä; Nieminen, Väinö Johannes, paperikoneenhoitaja; Numminen, Oiva Alarik, seppä; Ojamäki, Toini Siviä, paperinlajittelija; Pajunen, Elli Elisabeth, paperintarkastaja; Pajunen, Yrjö

Hemming, varastokirjuri; Pulkkinen, Valtter, puutarhuri; Rantanen, Kalle Anton, laitosmies; Rautelin, Asser Rafael, sähköasentaja; Rautelin, Väinö Armas, sähköasentaja; Ristimäki, Reino Einar, rakennustyöntekijä; Saarela, Ossi Kalervo, paperikoneenhoitaja; Saarinen, Toivo Artturi, työnjohtaja; Saloranta, Paavo Johannes, puhelinasentaja; Selander, Eino Waldemar, hienomekaniikko; Sillanpää, Eino Antero, paperinleikkaaja; Sillanpää, Uuno August, työnjohtaja; Siltola, Väinö Artturi, rakennustyöntekijä; Sinisalo, Vieno Vellamo, paperinlajittelija; Steller, Georg Christian Eduard, puhelinasentaja; Syrjä, Antti August, varastonhoitaja; Syrjänen, Kerttu Annikki, huoltokonttorin hoitaja; Syrjänen, Väinö Konrad, paperikoneenhoitaja; Tammi, Lauri Emil, sähköliiasentaja; Tamminen, Antti Ilmari, paperikoneenhoitaja; Tamminen, Arvi Sakari, työnjohtaja; Tamminen, Osmo Tapio, hylsyntekijä; Tuominen, Eero Antero, murari; Väinö, Eeva Helena, paperinlajittelija; Väinö, Niilo, lumpunkeittäjä; Valo, Urho Matias, paperikoneenhoitaja; Virtanen, Anni Helena, repimötyöntekijä; Virtanen, Ilpo Ilmari, hitsaaja; Virtanen, Martti Johannes, korjausmies; Virtanen, Pentti Antero, laatikontekijä; Virtanen, Pentti Johan Jalmar, työnjohtaja; Väre, Yrjö Olavi, työnjohtaja.

II luokan mitali

Aaltonen, Aleks-Veli, autonasentaja; Aaltonen, Väinö Johannes, metsäinvalti; Alén, Kustaa Aapeli, hollanterimies; Angervuo, Veikko Harald, sähköasentaja; Anttila, Tauno Armas, paperikoneenhoitaja; Ekholm, Tapio Valdemar, paperinleikkaaja; Ekholm, Vuokko Lahja Aleksandra, puutarhatyöntekijä; Elo, Anni Maria, paperinleikkaaja; Elo, Olavi Vilhelm, rakennustyöntekijä; Hakala, Veini Olavi, maalarin; Hallansaaari, Eino Armas, autonkuljettaja; Harsio, Aleks Johannes, sahattyöntekijä; Johansson, Martti Vilhelm, varastomies; Juselius, Janne Bernhard, varastomies; Kalkkila, Olavi Antero, paperikoneenhoitaja; Kasala, Eino Onni, seppä; Keinonen, Atte Emil, metsätyöntekijä; Kempainen, Aliisa, repimötyöntekijä; Kivinen, Armas Alfred, lumpunkeittäjä; Klaper, Frans Alfred, paperikoneenhoitaja; Koivu, Toivo, lämmitin; Koskinen, Pentti Leonard, sähköasentaja; Koskinen, Veikko Adolf, kalantierinjohtaja; Kurjenmäki, Martti Fredrik, paperikoneenhoitaja; Kyöstilä, Tauno Olavi, hollanterimies; Laine, Alti Juhon Vihtori, paperikoneenhoitaja; Lappalainen, Eino, puuseppä; Larm, August, turbiinihoitaja; Lehto, Matti Johannes, paperikoneenhoitaja; Lehtonen, Martti Jalo, hollanterimies; Levänen, Eino, kirvesmies; Lintunen, Väinö Johannes, vartija; Lumme, Annikki Maria, puhelunvälittäjä; Maalo, Johannes, sähköasentaja; Mattila, Hilma Matilda, repimötyöntekijä; Matilda, Väinö Oskari, paperinleikkaaja; Niittunen, Niilo Viljam, sähköasentaja; Nummela, Erkki Olavi, paperikoneenhoitaja; Nurmi, Valio Alvar Tapio, paperikoneenhoitaja; Nuutio, Mauno Mikael, laitosmies; Nyman, Aarne Ilmari, kalantierinjohtaja; Oksanen, Leo Helky Hemminki, paperinleikkaaja; Oksanen, Martti Severi, lämmitin; Oksanen, Reino Johannes, hollanterimies; Pajunen, Yrjö Aukusti, hollanterimies; Pekanoja, Pekka Päivö, putkiasentaja; Rapeli, Eino Valfrid, laitosmies; Ristimäki, Aini Elisabeth, paperintaittaja; Ristimäki, Martti Sakari, rakennustyöntekijä; Saarela, Terttu Sofia, paperinleikkaaja; Saarikoski, Martta Mirjam, vaa-kaaja; Saarinen, Yrjö Antero, kirvesmies; Salminen, Fanni Vilhelmiina, repimötyöntekijä; Salminen, Niilo Sakari, kirvesmies; Salonen, Lauri Johannes, kirvesmies; Salonen, Martti Maurits, lämmitin; Salonen, Viljo Ilmari, sahattyöntekijä; Saloranta, Greta Leontine, puhelunvälittäjä; Salovaara, Aira Tuulikki, puhelunvälittäjä; Sarpio, Pentti

Ilmari, paperinleikkaaja; Seuranen, Väinö Villiam, rakennustyöntekijä; Sillanpää, Sulo Johannes, talonmies; Siltanen, Veera Sanelma, pakkaaja; Siltola, Irja Kyllikki, pakkaaja; Siltola, Pekka Vilhelm, lämmittäjä; Suominen, Hugo Oskari, hollanterimies; Sorranta, Sulo, kalanterinhoitaja; Syrjänen, Erpo Torsten, autonapumies; Tamminen, Liisi Armiida, repimöntyöntekijä; Tuominen, Eeva Lyydia, siivooja; Tuominen, Vilho Henrik, hollanterimies; Uotila, Uuno Johannes, kirvesmies; Vallienius, Martti Adolf, metsätyöntekijä; Wallin, Jalmari Valdemar, talonmies; Wallin, Karl Vihtori, hollanterimies; Viitama, Väinö Valerius, vahtimestari; Vikman, Kustaa Eino Armas, tehdastyömies; Virtanen, Atte Kasper, paperikoneenhoitaja; Virtanen, Helmi Inkeri, paperinlajittelija; Virtanen, Kalevi Mikael, paperikoneenhoitaja; Virtanen, Martti Reino Olavi, paperikoneenhoitaja; Vuorinen, Eino Olavi, kalanterinhoitaja; Vuorinen, Jaakko Johannes, viilaaja.

Suomen Leijonan Ritariakunta

I luokan ritariemerkit

Kerkola, Lauri Jaakko, dipl. insinööri; Syrjänen, Leevi Akseli, sosiaalipäällikkö; Visapää, Toimi Olavi, lääket. lisensiaatti.

Ritariemerkit

Berseneff, Mikael, insinööri; Lehtonen, Markel Louis L., dipl. insinööri; Liljelund, Olle Nils Ossian, konttoripäällikkö; Löf, Leo Samuel Leonard, rakennusinsinööri; Markkanen, Olavi, insinööri; Salonen, Sulo Veikko, insinööri.

Ansioristi

Lindberg, Börje Vilhelm, laivauspäällikkö; Sirén, Ellen Dagmar, sairaanhoitaja; Uuttu, Viljam, kuljetuspäällikkö.

II HARJANNOSTAJAISET KALLIOSUOJASSA

Kalliosuojassa vietettiin 8.3.68 jälleen harjannostajaisia, kun ns. toinen rakennusvaihe oli saatu loppuunsaoritetuksi. Tilaisuudessa toivotti vuorineuvos Bror Serlachius urakoitsijoiden edustajat, rakennustyöntekijät ja kaikki rakennustöihin osallistuneet tervetulleiksi sekä käsitelti puheessaan tätä suurisuuntaista rakennusohjelmaa ja tähänastisia saavutuksia:

Vietämme tänään maaliskuun 8 päivänä 1968 erästä Tervakosken harvinaisimmista harjakaisista. Kyseenalaisista on, voidaanko tästä työhästä lainkaan käyttää nimitystä harjannostajaiset. Olemme rakentaneet valmiin, lujan kallioalustan alle suojarakennuksen, johon ei ole nostettu kurkkihirttä kannattamaan vesikatkoa. Harjakaisten nimellä kuitenkin on kutsuttu tätäkin tilaisuutta eikä liene enää suurempaa merkitystä sillä, onko tuota harjaa kurkkihirsineen olemassa vai ei. Tärkeintä onkin, että työt rakennuksen tai rakenteen saavutettua määrävaiheiden voidaan hetkeksi keskeyttää ja viettää siihen astisia työn saavutuksia eräänä työn juhlanä.

Tämän kalliosuojan louhintatyösopimus allekirjoitettiin Louhintaliike Karpainen Oy:n kanssa lokakuun 18 päivänä 1965. Valittomasti sopimuksen jälkeen alkoi porakoneiden kovat äänet rikkoa lähiseudun rauhaa ja räjähdyspanosten jymähdykset täyttivät ilman. Mitä syvemmälle porauksessa päästiin, sitä kumemmiksi ja hiljaisemmiksi äänet muutuivat, kunnes vaikenivat kokonaan syyskesällä 1966, jolloin kallioomme oli syntynyt yli 30 000 m³:n kokoinen onkalo. Kallioluolassa vietettiin silloin jo louhintatöiden valmistusjuhlaa ja työ otettiin urakoitsijalta vastaan syyskuun 14 päivänä.

Tämä työ vastasi oikeastaan tavallisen rakennuksen perustuksia, jolle rakennusta sitten ryhdyttiin luomaan. Kuvaan astui nyt varsinainen rakentaja.

Monen kilpailevan urakoitsijan joukosta valittiin tähän vaativaan tehtävään alalla jo kokemuksia saavuttanut urakoitsija, Insinöörityö Oy, jonka kanssa tehtiin pääurakkasopimus marraskuun 15 päivänä 1966. Samoihin aikoihin tehtiin erillissopimukset LVI- sekä sähkötekniillisten töiden osalta, jotka osittain kuitenkin alistettiin pääurakoitsijalle.

Sähkötekniilliset asennustyöt sai suorittaakseen Oy Strömberg Ab ja lämpö-, vesi- ja ilmastointityöt Oy Huber Ab ja Oy Aerator Ab.

Nyt alkanutta rakennustyövaihetta kutsutaan II työvaiheeksi louhintatyön ollessa I vaihe. Kalliosuoja ei vielä ole kuitenkaan aivan täysin toimintavalmis ellei suoriteta vielä III työvaihetta, johon kuuluu varsinainen sisustustyö.

Tänään juhlimme kuitenkin tuon suurimman eli toisen työvaiheen valmistumista.

Kun tämä työvaihe aloitettiin 21.11.1966, on tähän päivään mennessä siihen käytetty kaikkiaan noin 500 päivää, varsinaisten työpäivien jäädessä kuitenkin alle 400:n. Kaikkiaan tämä työ on vaatinut sekä pää- että aliurakoitsijoilta 146 582 työtuntia jakaantuen siten, että pääurakoitsija Insinöörityö Oy on suorittanut 106 470 tuntia eli n. 73 % kokotyöstä, ruiskubetonointia Besab Ab 15 112 tuntia eli n. 10 % koko työstä, sähköasennuksia Strömberg 6 000 tuntia eli n. 4 % koko työstä, ilmastointitöitä Aerator 5 000 tuntia eli n. 3,5 % koko työstä ja lämpö-, vesi- ja viemäriputkitöitä Oy Huber Ab 14 000 tuntia eli n. 9,5 %.

Tämä työtuntimäärä vastaa noin 20 645 miespäivää, joiden vuorostaan voidaan todeta vastaavan noin 54 miehen keskimääräistä työvahvuutta koko mainitulta ajalta.

Jos tähän kohteeseen onkin käytetty huomattava määrä työtunteja, se rakennuskustantia kohden laskettuna kuitenkin alittaa 5 t/m³, mikä tällaiselle työlle on katsottava hyvinkin kohtuulliseksi työmääräksi.

Kun rakennuskohde on näin tavallisesta poikkeava, on varmaankin mielenkiintoista kuulla joitakin lukuja käytetyistä rakennustarvikkeista tai suoritettua työmäärästä.

Rakennuksen eli tässä tapauksessa kalliosuojan rakennustilavuus on, kuten jo on käynyt louhintatyöstä ilmi, noin 30 000 m³ ja tilojen pinta-ala n. 6 000 m². Näihin tiloihin sopivat kaikki Suomen Pankin tarvitsemat varastotilat sekä Tervakoski Osakeyhtiön tarpeita varten 500 hengen väestösuoja.

Vertailuna mainittakoon, että vasta viime vuonna valmistunut paperikonesalirakennus kahdelle paperikoneelle on tilavuudeltaan 40 000 m³, joten tänne mahtuisi hyvin 1/2 paperikoneetta täydennettynä vielä osittaisilla jälkikäsitellyillä osilla. Vielä vertailuna mainittakoon rakenteilla oleva 5-kerroksinen asuinrakennus Majakanmäki III 15 perheelle, 5 500 m³, jollaisia tänne mahtuisi 5 1/2 kappaletta. Betonia on valettu lähes 3 000 m³, johon on kulunut 270 tonnia betoniterästä. Kallioopintoja on ruiskubetonoitu noin 14 000 m², betonilaudoitusta tehty yli 10 000 m² ja kallioon löyty teräspultteja vahvistus-ym. tarkoituksiin yli 20 km.

Aliurakoitsijoista ovat sähkömiehet aikaansaaneet yli 1 km kaapelilyhyä, kaapeli-asennuksia yli 20 km, valaisimia noin 450 kpl; ilmastointimiehet taas noin 2 km ilmaputkia ja putkimiehet asentaneet 9,5 km putkia, joista kupariputkia noin 6,5 km ja teräsputkia noin 3 km. Kenttä ja Vesi Oy on porannut kaksi porakaivoa, joista toinen on 352 m ja toinen 302 m syvä. Vahinko vain, etteivät nämäkään kaivot pysty tyydyttämään kalliosuojan vedentarvetta.

Tämä aivan erikoisen luja ja korkealaatuinen, suuria vaatimuksia asettava työ on Janakkalan kunnalle antanut varsin mainittavan työllisyyskohteen, ja näin osaltaan lievitännyt muuten vaikeata työllisyystilannetta. Lopuksi haluan kiittää kalliosuojan pää-

suunnittelijaa, erikoistöiden suunnittelijoita, työtä valvovia insinöörejä, mestareita sekä teknikoita ja aivan erikoisesti kaikkia rakennustyömiehiä, ketään erikoisemmin nimeltä mainitsematta, kaikkesta siitä aherruksesta, jonka ansiosta me tänään tätä työn juhlaa vietämme. On myös miellyttävää todeta, että rakennustyö on sujunut täysin tehdyn rakennusohjelman sekä aikataulun mukaisesti, mikä tämänlaatuisessa työssä aivan varmasti on huomattavasti vaikeampaa kuin tavallisen rakennuksen ohjelman toteuttaminen.

Insinöörityö Oy:n puolesta esitti ins. Miettinen kiitokset Tervakoski Osakeyhtiölle harjannostajaisillaisuuden järjestämisestä ja työntekijöiden kiitokset esitti työmaan luottamusmies.

PYHÄKOULULAISET LADULLA

Grenoblen tunnelmiakin korkeampi oli kisakuume, kun Tervakosken seudun pyhäkoululaiset ratkoivat hiihtomestaruuksiaan Lähdekorven ladon peltoaukealla maaliskuun 7. päivänä. Suomen hiihdon tulevaisuus ei ainakaan näyttänyt synkältä, kun tulevat Senja Pusulat ja Eero Mäntyrannat ajoivat toisiaan takaa niin, että huutoskiltakin oli ääni pöytä. Lakritsaputakat kumpaankin poskeen sai jokainen osanottaja, ja joka ei yltenyt palkintosijoille, sai vielä ylimääräisen patukan. Tervakoski Oy:n urheilunohjaaja Aarne Kallistahti vei kisat lävitse ennätysvauhdissa, ja kun sääkin oli paras mahdollinen aurinkoinen ja juuri sopivine pakkasasteineen, eivät mammat ja papatkaan omiensa suorituksia jännätessään ehtineet paleltua. Sijoitukset muodostuivat seuraaviksi:

Tytöt alle 5 v. : 1) Laila Forsman 3.02.

Tytöt alle 7 v. : 1) Tiina Suvilahti 3.48 2) Satu Jylhä 3.55 3) Anukka Talsi 4.18 4) Anni Laine 4.40.

Tytöt yli 7 v. : 1) Tuula Oksanen 2.31 2) Liisa Forsman 2.34 3) Sirpa Luukkonen 2.35 4) Päivi Luoto 2.44 5) Tuja Holmström 2.52 6) Teija Kettunen 3.02 7) Asta Heinonen 3.19 8) Eija Lamberg 4.05.

Pojat alle 5 v. : 1) Juha-Matti Korhonen 2.35 2) Pekka Soine 3.00.

Pojat alle 7 v. : 1) Asko Luukkonen 3.05 2) Jukka Luoto 3.15 3) Jukka Forsman 3.30 4) Ismo Helminen 3.45.

Pojat yli 7 v. : 1) Mikko Talsi 3.39 2) Isto Heinonen 3.57 3) Juha Forsman 4.09.

RIPPİKOULULAISTEN OMAISILLE JA YSTÄVILLE

Koska Tervakosken yhteiskoulun rippikoululaisten lukumäärä on jälleen korkein sallittu mahdollinen ilman tuomiokapitulin erikoislupaa, poikia 26 ja tyttöjä 24 eli yhteensä 50, pidetään poikien ja tyttöjen konfirmaatio-tilaisuudet eri pyhinä, poikien huomenna, 3. paastonajan sunnuntaina 17.3. ja tyttöjen seuraavana sunnuntaina eli Marianpäivänä 24.3. Molempina pyhinä juhlatilaisuus alkaa Tervakosken Pikkukirkossa klo 10. Rippikoululaiset saapuvat kerhosalin puolelle viimeistään klo 9.45.

Niin rippikoulunsa päättäneitä kuin muutakin seurakuntavakaa kehoitetaan ottamaan virsikirjat mukaan kirkkoon ja osallistumaan veisuuseen. Laulava seurakunta on kirkon paras kaunistus. Rippilästen käytä Herran ehtoollisella kehoitetaan heidän omaisinaan, kummejaan, ystäviään ja muuta seurakuntavakaa viivyttämättä saapumaan Herran pöytänsä. Konfirmoiduille tarkoitettua kukkaisteryhdykset pyydetään lähettämään suoraan heidän koteihinsa. Paperin rapina kirkossa häiritsee juhlatunnelmaa, ja kukatkin kärsivät hikisissä käsissä ja talvipakkasessa.

Muistakaamme myös esirukouksin Herran pöydässä ensi kertaa vierailuvia, ettei siitä herrasta tulisi heidän viereisensä ja samalla

hyvästijättö seurakunnalle, vaan pikemmin-kin lähtökohta yhä syvempään ja rikkaampaan seurakuntayhteyteen yhteisissä jumalanpalveluksissa ja muussa seurakuntaelämässä, niinkuin suurissa sivistysmaissa kuten Amerikassa ja Englannissa on tapana. Amerikassa-han yli puolet väestöstä käy säännöllisesti joka pyhä kirkossa.

Toivo Kuusiola

KUNNAN TERVEYSSISARTEN SUNNUNTAI- JA PYHÄPÄIVYSTYS

Tavattavana varmimmin klo 9-10

17. 3. 68 päivystää terv. sisar Eila Lehtola, Tervakoski, puh. 66440. Hänen vapaapäivänsä on 23. 3. sijaisenaan terv. sisar Honkanen.

MERKKIPÄIVIÄ

70 vuotta täyttää 22. 3. rouva Hanna Palmu Tervakoskella.

60 vuotta täyttää 16. 3. rouva Elli Hildén Tervakoskella.

60 vuotta täyttää 18. 3. kirvesmies Väinö Laaksonen Tervakoskella. Onnittelemme!

KIIITOS

Kiitän sydämellisesti Teitä kaikkia, jotka muistitte minua merkkipäivänäni.

Anni Tuomola

PTL:N OS. 54 TIEDOTTAA

Jäsentenväliset hiihtokilpailut sunnuntaina 17. 3. klo 9.00. Lähtö Lähdekorven pelolta.

Sarjat: Yleinen, ikäm. 35 ja 45 vuotta, pojat 18-16-14-12-10-8 ja 6 vuotta. Naiset tytöt 16-14-12-10-8 ja 6 vuotta. Yleisessä, ikäm. 35 v. ja naisten sarjassa kiertopalkinnot. Nuorten sarjat ovat jäsenten lapsille.

Urheilijaosto

NAISKUORO

Yhteisharjoituksiin lähtö Riihimäelle 18. 3. tapahtuu Matkaliikenteen vuorolla klo 18. Kaikki mukaan.

Puh. joht.

METSÄSTYSSEURA METSOLAN

vuosikokous pidetään Napialan työväentalossa 22. 3. 68 klo 19. Käsitellään sääntöjen määrämät asiat.

Johtokunta

Tervakosken ja Vähikkälän kalastuskuntien

VUOSIKOKOUS

pidetään Tervakoskella Seuratalolla keski- viikkona maaliskuun 27 päivänä 1968 alkaen kello 10.

Johtokunnat

PUNAISEN RISTIN NUORET

kokoontuvat torstaina 21. 3. klo 17 Vesavassa.

ET.-JANAKKALAN MAAMIESEURAILTA

Mattilassa tiist. 19. 3. klo 19. Vieraina Vähikkälän maamiesseuraväkeä sekä konsulentti Virta. Tervetuloa!

PARISKUNTAA

(n. 50-55-v.), joka osti Hämeenlinnasta Skogsterilta jalkalampun, pyydetään ottamaan yhteyttä ko. liikkeeseen.

VARISOJAN PERKAUSYHTIÖN

osakkaat kutsutaan täten varsinaiseen vuosikokoukseen, joka pidetään Nummenpäässä Jaakko Pullisen talossa maanantaina 25. 3. 68 klo 19.30. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen määräämät asiat sekä mahdolliset kunnossapitotyöt.

Jaakko Pullinen
toimitsijamies

JANAKKALAN RES. UPS. NAISTEN KOKOUS

pidetään Turengin Sokeritehtaalla maanantaina 18. 3. 68 klo 19.00. Lähtijöitä pyydetään ilmoittautumaan Hilma Piekkarille 18. 3. klo 14.00 mennessä kuljetuksen järjestämistä varten.

PR:N VANHUSTENKERHO

kokoontuu huom. keskiviikkona 20. 3. 68 klo 15 naisyhdistyshuoneessa. Emäntinä toimivat rouvat Edla Selin ja Anni Vainio. Opettaja Eeva Valo vieraillee. Tervetuloa!

9. JÄSENTENVÄLISET PILKKIKILPAILUT

Tyrvännössä 17. 3. Lähtö klo 6.

Kalakilta

PALOKUNNAN HARJOITUS

maanantaina 18. 3. klo 16.

Päällikkö

Konttorimme Tervakoskella ja Turengissa ovat avoinna 16. 3. 1968 lähtien:

arkkipäivinä klo 9.15 - 16.30 sekä
lauantaisin ja auttoina 9.15 - 13.00

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI JANAKKALAN OSUUSKASSA

ILMAINEN LEIKKUUPALVELU 22. 3. 68 OSUUSKAUPPA KARA

Kevään polkupyöräutuudet saapuneet

Nyt myös lasikuituveneitä varastossamme.

Tervetuloa tutustumaan!

TERVAKOSKEN URHEILUVÄLINE

A E G

nykutekniikan täydellisin automaattinen pesukone.

2 vuoden täydellinen takuu on yksi niistä 10:stä tärkeästä kohdasta joiden vuoksi harkitseva ostaja on valinnut AEG:n.

AEG - arvoesine - kannattaa ostaa ja omistaa.

Edullisesti käteisellä joustavasti osamaksulla

TERVAKOSKEN SÄHKÖLIIKE
vaihte 66518

PS. Mainio sijoitus lahjarahoille

Piippumiehille

piippuja laatumerkkejä
- maailmanmerkkejä -

- Masta - Savinelli - Moquel - Stanwell - Peterson

Työtöarpeita: rasseja, masseja, suodatimia, irtovarsia, syyttäjiä, kiviä, kaasua ym. ym.

Piippupakkaa: Mac Baren's - Harmony - Virginia - Mixture - Golden Blend
hinta ainoastaan 2,- - 2,20

RAIMON ASU

TERVAKOSKEN ELOKUVAT

17. 3. klo 19 V K/12

Anouk Aimée - Pierre Barouh

MIES JA NAINEN

21. 3. klo 19 K/12

Catherine Deneuve - Philippe Noiret

ELÄMÄ LINNASSA

Tervakosken Kamerakerhon

VALOKUVAUSKILPAILU

pidetään Seuratalossa 25. 3. 68 klo 19.00. Sarjat: Mustavalkoiset ja nuorten mustavalkoiset.

JANAKKALAN KUNNAN KOTITALOUS- LAUTAKUNNAN

kaksiviikkoiset ompelukurssit Tervakosken kansakoululla alkavat maanantaina maaliskuun 25 päivänä, päiväkurssi klo 12.00 ja iltakurssi klo 17.00. Ennakoilmoittautumiset rouva Vilma Lehdolle puh. 66 515. Kurssimaksu 5,00.

KIRKOLLISIA UUTISIA

III paast. aik. sunnuntaina 17. 3. jumalanpalvelukset klo 10. Kirkossa, Lampola, Tervakosken Pikkukirkossa, Mäkinen, yhteisk. poikien konfirmatio, yl.rippi ja H.P.Eht. Klo 19 Turengin srk. talossa, Lampola.

Pyhäkoulut Tervakoskella; klo 11 Patalan opettaja-asuntolan kerhohuoneessa, klo 12.15 Pikkukirkon kerhosalissa, klo 12.15 Tietyt pyhäk. Eero Jokisella, klo 13 Rauhalan pyhäkoulu Napialan työväentalossa ja klo 13.30 Majakanmäen pyhäkoulu Pariisin talon alakerrassa.

Maanant. 18. 3. klo 19 Tervakosken lähetysompeuseura Pikkukirkon kerhosalissa. Tiist. 19. 3. Kelhän-Kukonnokan srk. iltana Aili Jaakonsaarella klo 19.

Keskiv. 20. 3. Toivolan läh. ompeluseura klo 13 Katri Sauvalalla. Klo 19 Tietyn-Pajumojan-Marttilan diak. iltana Martta Salolla sekä Pikkukirkon ompeluseura kerhosalissa.

Torst. 21. 3. Punkan läh. ompeluseuran perustava kokous Hallovassa Jussilalla klo 13. Myös miehet joukolla mukaan. Kirkkokuoron harj. klo 19.30 Pikkukirkossa.

Nuorisotyö: Maanant. 18. 3. klo 19 nuoret Hallakorven koulussa.

Tiist. 19. 3. Vähikkälän koululla klo 17 pojat ja klo 18 tyttöjen askartelukerho Tervakoskella Pikkukirkon kerhohuoneessa.

Keskiv. 20. 3. Tervakosken kansakoulussa 9-11-v. tyttöjen ja poikien pallokerho klo 17, klo 18 vastaavasti 12-13-vuotiaiden ja nuoret klo 19.30.

Valm. ilm. että Marianpäivän tienoilla on srk. päivät Leppäkoskella ja lähetystilaisuuksia eri puolilla seurakuntaa. Läh. saarn., opettaja Benj. Taskinen puhuu Marianpäivänä kirkossa klo 10, klo 13 alkavilla srk. päivillä Leppäkosken srk. talossa, maanant. klo 19 Tervakosken Pikkukirkossa. Käyntejä kouluilla, Leppäkoskella vieraillee 25. 3. klo 19 Hämeenlinnan krist. yöv. yhdistys ja tiist. 26. 3. on merimieslähetysilta klo 19, pääsiht. Jorma Louhivuori ja Toivo Kuusiola.

TERVAKOSKEN KAIKU

Paikallinen ilmoituslehti

Ilmestyy joka lauantai

Päätöimittäjä Jukka Keskitalo

Toimitussihteeri Leena Minkkinen

Tilauhinta 5,00 mk vuodelta

ilmoitushinta 0,30 mk mm